

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/rys-historyczny/1945-1990/24055,Lubuska-Brygada-WOP.html>
24.06.2025, 01:07

Lubuska Brygada WOP

Już na przełomie października i listopada 1945 roku sformowano 2 Oddział Ochrony Pogranicza z miejscem postoju w Krośnie nad Odrą (wcześniej w Biedrusku i Polskiej Woli). Przyjął on do ochrony środkowy odcinek granicy zachodniej na Nysie Łużyckiej i Odrze, od miejscowości Zasieki (powiat Lubusko) do Kostrzyna nad Odrą (pow. Gorzów Wielkopolski). W jego skład wchodziło: dowództwo, sztab i pododdziały przysztabowe, Grupa Manewrowa, Komendy Odcinka (Sękowice, Gubin, Cybinka, Słubice, Górzycy), 25 strażnic i 4 Przejściowe Punkty Kontrolne (Gubin, Rzepin, Słubice, Kostrzyn nad Odrą).

We wrześniu 1946 roku na bazie Oddziału utworzono Poznański Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 2. W 1947 roku rozformowano 2 Komendy Odcinków (Sękowice, Cybinka) i dziewięć strażnic. Od 1948 roku Oddział funkcjonował jako 10 Brygada Ochrony Pogranicza. W tym czasie przekształcono komendy odcinków w samodzielne bataliony ochrony pogranicza, a przejściowe punkty kontrolne w graniczne placówki kontrolne.

Na podstawie rozkazu Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego nr 043 z dnia 3 czerwca 1950 roku 10 - a Brygadę Ochrony Pogranicza przemianowano na 9 - a Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza i ustalono nowy skład organizacyjny: dowództwo, sztab, pododdziały przysztabowe, 4 Bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza (Tuplice, Gubin, Słubice, Słońsk), 24 strażnice i 6 Granicznych Placówek Kontrolnych (Zasieki, Gubin, Miłów, Kunowice, Słubice, Kostrzyn nad Odrą). W 1956 roku Brygada przyjęła od 12 - ej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza w Szczecinie Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Mieszkowice, który działał do 1958 roku. Jednocześnie rozformowano Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Słońsk.

W 1958 roku poszerzono nazwę Brygady na 9 Lubuską Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W 1974 roku otwarto nowe przejście graniczne między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną w Olszynie. W 1976 roku rozformowano bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza (Tuplice, Gubin, Słubice) i powołano w ich miejsce placówki zwiadu oraz kompanie odwodowe. Jednocześnie Brygada przyjęła nową nazwę: Lubuska Brygada Wojsk Ochrony Pogranicza. Funkcjonowała ona do listopada 1989 roku, tj. do czasu likwidacji. Po rozformowaniu jednostki, lewy odcinek na Nysie (ochroniany przez Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Gubin i przejścia graniczne: Zasieki, Olszyna, Gubin, Miłów) przekazano do Łużyckiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza, a prawy odcinek na Odrze (ochroniany przez Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Słubice i przejścia graniczne: Kunowice, Świecko, Słubice, Kostrzyn) oddano Pomorskiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza. Na bazie dowództwa Lubuskiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza sformowano natomiast Ośrodek Szkolenia Wojsk Ochrony Pogranicza w Krośnie Odrzańskim. Szkolił on

podoficerów i żołnierzy funkcyjnych dla pododdziałów granicznych Wojsk Ochrony Pogranicza. Ośrodek został zlikwidowany 15 maja 1991 roku. Na jego miejsce sformowano Lubuski Oddział Straży Granicznej, który przejął do ochrony odcinek byłej Lubuskiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza.

Bibliografia: Jackiewicz Z., Wojska Ochrony Pogranicza 1945 - 1991. Krótki Informator Historyczny, Kętrzyn 1998.
